

Ekonomiye Dair Öne Çıkan Düzenlemeler¹ 23 Şubat – 1 Mart 2023

TCMB, politika faizini 50 baz puan azalışla yüzde 8,50 seviyesine indirdi

TCMB, Şubat ayı Para Politikası Kurulu toplantısında politika faizini 50 baz puan azalışla yüzde 8,50 seviyesine indirdi. Faiz indirme gerekçesini deprem sonrası finansal koşulların destekleyici olmasını sağlamak olarak açıklayan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), açıklama metninde, enflasyonun seviyesinde ve eğiliminde iyileşmeler görülmeye başlanmakla birlikte depremin yol açtığı arz-talep dengesizliklerinin enflasyon üzerindeki etkilerinin yakından izlendiğini, sanayi üretiminde yakalanan ivmenin ve istihdamdaki artış trendinin sürdürülmesi açısından finansal koşulların destekleyici olmasının daha da önemli hale geldiğini belirtti. Buna karşılık, söz konusu ölçülü indirim sonrası para politikası duruşunun fiyat istikrarı ve finansal istikrarı koruyarak deprem sonrası gerekli toparlanmayı desteklemek için yeterli olduğu ve depremin 2023 yılının ilk yarısındaki etkilerinin yakından takip edileceği de ifade edildi.²

BDDK, konut kredilerinde limitleri güncelledi

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), konut kredilerinde limitleri güncelledi. Buna göre, daha önce 2 milyon lira ve altında olan konutlar için belirlediği yüzde 90'a kadar kredi kullanım sınırını 5 milyon lira ve altında olan konutlar şeklinde güncellendi. Yeni limitlere göre değeri 5 milyon TL'nin altında olan birinci el konutlarda enerji sınıfına göre değerın yüzde 80 ile 90'ı arasında azami kredi kullanılabilir. 5 milyon ile 10 milyon TL arasındaki birinci el konutlarda enerji sınıfına göre yüzde 70 ile yüzde 80 arasında azami kredi kullanılabilir ve ilk elde 10 milyon ile 20 milyon TL arasında ise yüzde 60 ile yüzde 70 arasında azami kredi söz konusu olacaktır. 20 milyon TL'yi aşan ilk el konutlar için ise yüzde 50-60 azami kredi tutarı uygulanabilir. Benzer şekilde, ikinci el konutlarda da farklı enerji sınıflarına göre limitlerde güncelleme yapıldı.³

"Yeni Konut Finansman Programı" yürürlüğe girdi

Cumhurbaşkanı'nın ilgili kararı ile mevduat ve katılım bankaları tarafından sağlanacak konut finansmanlarına ve bunlara sağlanacak katkılara ilişkin usul ve esasların düzenlenmesini amaçlıyor. Karar kapsamında, daha önce satışa konu olmamış; yüklenicilerin mülkiyetinde olmak kaydıyla inşaatı yüzde 100 oranında tamamlanmış konutlara, yüklenicilerin mülkiyetinde olan veya tamamlanınca mülkiyetinin yüklenicilere geçmesi şartıyla inşaatı devam eden konut projelerine, gerekli izinleri alınmış ve finansmanı kullandıracak bankalarla garanti sözleşmesi imzalanmış olması ve yüklenicilerin

¹Bu bülten TEPAV tarafından hazırlanmakta ve iş dünyasının yakından takip ettiği vergi, istihdam, devlet destekleri, ticaret ya da finansal alanlardaki öne çıkan yasal düzenlemeleri esas almaktadır.

²TCMB, Faiz Oranlarına İlişkin Basın Duyurusu, Sayı: 2023-10. (23 Şubat 2023). <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+menu/duyurular/basin/2023/duy2023-10>

³BDDK, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Kararı, Karar Sayısı: 10525. (24 Şubat 2023). <https://www.bddk.org.tr/Mevzuat/DokumanGetir/1164>

mülkiyetinde olan veya tamamlanınca mülkiyetinin yüklenicilere geçmesi şartıyla inşaatına başlanmamış konut projelerine sağlanacak finansmanlara katkı verilecek. İstanbul, 1'inci bölge, Ankara, İzmir, Bursa, Antalya, Mersin ve Muğla, 2'nci bölge, 1'inci ve 2'nci bölge dışında kalan iller, 3'üncü bölge olarak değerlendirilecek. Karar kapsamında gayrimenkul satış vaadi sözleşmesi/ön ödemeli konut satış sözleşmesi ile satışı yapılacak konutlar için finansman kullanılması adına ilgili sözleşmede, söz konusu konutun finansman tarihinden itibaren 5 yıl süre ile satışa konu olamayacağına ilişkin hüküm bulunması şart olacak.⁴

Prefabrikte yüzde 1 KDV uygulaması genişletildi

14 Şubat tarihli Cumhurbaşkanı kararına göre, deprem bölgelerinde geçerli olacak şekilde ve yasada belirtilen kurumlara teslim edilen prefabrik ve konteynerler için KDV oranı yılsonuna kadar yüzde 1 olarak belirlenmişti. 23 Şubat tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan karar değişikliği ile deprem bölgesi ve kurum sınırlaması kaldırılmış ve yılsonuna kadar tüm prefabrik ve konteyner teslimlerinde KDV oranının yüzde 1 olarak uygulanması kararlaştırıldı. Ayrıca depremedeler, kamu kurum ve kuruluşlarına ait misafirhane ve sosyal tesislerde konaklama ve yemek hizmetlerinden ücretsiz yararlanabilecekler. Kredi taksitleri 31 Temmuz'a kadar ertelenen deprem bölgesindeki orman köylüleri ve kooperatiflerin erteleme işlemi başvuru şartı aramadan yapılacak ve erteleme süresince bir faiz tahakkuk ettirilmeyecek.^{5,6}

Prefabrik yapı ile konteynerlerin indirimli orana tabi teslimlerinden kaynaklanan KDV iade alacağı, yılı içinde nakden iade edilecek

Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanan "Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre, prefabrik yapı ile konteynerlerin indirimli orana tabi teslimlerinden kaynaklanan KDV iade alacağı, yılı içinde ve nakden iade edilebilecek. Ayrıca, 6 Şubat'ta Kahramanmaraş'ta meydana gelen deprem felaketi nedeniyle ilan edilen mücbir sebep döneminde KDV iade taleplerinin yerine getirilmesine ilişkin yapılan düzenlemeler kapsamında, deprem felaketi nedeniyle mücbir sebep hali ilan edilen illerde mükellefiyeti bulunanların beyanname verme yükümlülükleri ertelendiğinden, iade taleplerine ilişkin KDVİRA sistemi tarafından yapılan sorgulama neticesinde üretilen kontrol raporunda, alım yapılan mükelleflerin (alt mükellefler dâhil) mücbir sebep nedeniyle KDV beyannamesi vermemesi ve/veya Ba-Bs bildiriminde bulunmamasından kaynaklandığı tespit edilen olumsuzluklara isabet eden kısmının teminat verilmesi halinde nakden ya da mahsuben iade edilebilmesine yönelik düzenleme yapıldı.⁷

⁴Yeni Konut Finansman Programına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 6865). Resmi Gazete, Sayı: 32114. (24 Şubat 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/02/20230224-13.pdf>

⁵Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 6830). Resmi Gazete, Sayı: 32113. (23 Şubat 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/02/20230223-14.pdf>

⁶Orman Köylülerinin Kalkındırılmalarının Desteklenmesi Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. Resmi Gazete, Sayı: 32113. (23 Şubat 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/02/20230223-15.pdf>

⁷Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 45). Resmi Gazete, Sayı: 32115. (25 Şubat 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/02/20230225-15.htm>

Depreme yönelik yerleşme ve kalıcı yapılaşma işlemlerine yönelik tedbirler belirlendi

Deprem sebebiyle ilan edilen OHAL kapsamında çıkarılan yeni bir Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile depreme yönelik yerleşme ve kalıcı yapılaşma işlemlerine yönelik tedbirler belirlendi. Buna göre, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından belirlenen geçici veya kalıcı iskân alanlarında gerekmesi halinde kamulaştırma yapılacak. Bu alanların maden ruhsat alanlarına denk gelmesi halinde, özel durumlar haricinde maden ruhsatı iptal edilecek ve kamulaştırmaya ilişkin değer tespiti bedelleri SPK tarafından yetkilendirilmiş değerlendirme kuruluşları tarafından yapılacak. Kararnameye göre afetten etkilenenlerin geçici veya kalıcı iskan alanları, fay hatlarına mesafesi, zemin elverişliliği gibi kriterlere göre Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından belirlenecek. Söz konusu belirlemede, orman vasfını yitirmiş ormanlık alanlar da kullanılabilir. Belirleme aşamasında, vasıf değişikliği gereken yerlerin vasıf değişikliği re'sen yapılacak.⁸

Taksitlendirilen borçlar için borcun yüzde 10'u ödenmeden "borcu yoktur" yazısı verilmeyeceği şartı 31 Temmuz'a kadar kaldırıldı

Borçlunun zor durumda olması ve diğer şartları taşıması halinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un ilgili maddesi kapsamında belirlenen şartlar dâhilinde borç, tecil edilerek, taksitler halinde ödenebiliyor. Talepleri kabul edilen borçlular muhtelif nedenlerle ihtiyaç duydukları vergi borcu bulunmadığını gösterir yazıları taksitlendirilen borçlarının yüzde 10'unu ödemek şartıyla alıyorlar. Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Tahsilat Genel Tebliği"ne göre, Kahramanmaraş'ta 6 Şubat'ta meydana gelen depremlerin ekonomik ve mali alanda oluşturabileceği etkiler dikkate alınarak, söz konusu kanun maddesi kapsamında tecil edilen borçların yüzde 10'unun ödenmesi şartına bağlı olarak borcun bulunmadığını gösteren yazının verilmesi uygulaması 31 Temmuz'a kadar kaldırıldı.⁹

Deprem bölgesindeki yerleşik veya üretim tesisi 4 ilde bulunan firmalara, vergi, resim, harç istisna belgeleri ve belgesiz ihracat kredilerinde ek süre verilecek

Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğle, ihracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerde vergi, resim ve harç istisnası hakkında tebliğe geçici bir madde eklendi. Buna göre, merkezi veya üretim tesisleri Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya illerinde yerleşik olan ve vergi, resim, harç istisna belgesi ve belgesiz ihracat kredisinde istisnadan yararlanma süreleri 31 Aralık'tan önce sona eren firmaların düzenlenmiş ve ihracat taahhüt hesabı henüz kapatılmamış vergi, resim, harç istisnası belgelerinin ve daha önce kullanılmış belgesiz ihracat kredilerinin istisnadan yararlanma süreleri, belgesiz ihracat kredileri için ilgili banka tarafından resen, fiziksel ortamda ve elektronik ortamda düzenlenen vergi, resim, harç istisnası belgeleri için firmaların Ticaret Bakanlığı'na başvuruları üzerine 31 Aralık'a kadar uzatılacak.¹⁰

⁸Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 126). Resmi Gazete, Sayı: 32114. (24 Şubat 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/02/20230224-9.pdf>

⁹Tahsilat Genel Tebliği (Seri: B Sıra No: 17). Resmi Gazete, Sayı: 32115. (25 Şubat 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/02/20230225-16.htm>

¹⁰İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ (İhracat: 2017/4)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2023/3). Resmi Gazete, Sayı: 32118. (28 Şubat 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/02/20230228-16.htm>

Altın ticaretine ilişkin kapsamlı düzenlemeler getirildi

Resmi Gazete'de yayımlanan Türk parası kıymetini koruma hakkında 32 sayılı kararda değişiklik yapan kararla, kıymetli madenler, taşlar ve eşyanın dış ticaret rejimi esasları dâhilinde Türkiye'den ihracı veya ithalatı serbest olacak. Yeni düzenlemeye göre, standart ve standart dışı işlenmiş kıymetli madenlerin ithali yalnızca TCMB ve kıymetli maden aracı kuruluşları tarafından yapılabilecek. Bu aracı kuruluşlar ithal ettikleri bu kapsamdaki kıymetli madenleri 3 iş günü içinde Borsa İstanbul AŞ'ye teslim etmek zorunda olacaklar. Standart dışı işlenmemiş kıymetli maden ve işlenmiş kıymetli madenlerin dâhilde işleme rejimi kapsamında, kıymetli taşlar ve eşyaların dış ticaret rejimi esasları dâhilinde Türkiye'ye ithali serbest olacak.¹¹

Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerdeki çiftçilere verilecek nakdi mazot ve gübre desteği ile kırsal kalkınma desteklerine başvurulara ilişkin tebliğlerde güncellemeye gidildi

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın konuya ilişkin tebliğleri Resmi Gazete'de yayımlanarak 1 Ocak'tan geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi. Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa, mazot ve gübre desteğinin nakit olarak ödeneceği iller olarak belirlenmişti. Tebliğde destekten yararlanacaklar, "6 Şubat'ta meydana gelen depremler nedeniyle zarar gören ve afet bölgesi ilan edilen iller" olarak değiştirildi. Böylece Elazığ ile Sivas'ın Gürün ilçesindeki çiftçileri de kapsayacak şekilde değişikliğe gidilmiş oldu. Kırsal kalkınma destekleri kapsamında altyapı projelerinin değerlendirilme ve bireysel sulama sistemleri desteklerine başvurular için afet bölgesi ilan edilen illerde 8 Mayıs'a kadar uzatılan sürelerle ilişkin tebliğler de mazot ve gübrede olduğu şekilde değiştirildi.^{12,13,14}

Demir-çelik ürünlerine uygulanacak gümrük vergisinin yürürlük tarihi Nisan başına ertelendi

Resmi Gazete'de yayımlanan karara göre, alaşımlı veya alaşımsız demir ve çelikten yassı hadde mamullerinin menşe ülkelerine göre düzenlenen gümrük vergilerinin yürürlük tarihi 1 Nisan olarak değiştirildi. Cumhurbaşkanlığı'nın 28 Ocak tarihli ithalat rejimi kararı kapsamında, 7208 ile 7212 sayılı

¹¹Hazine ve Maliye Bakanlığında:Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2023-32/67). Resmi Gazete, Sayı: 32113. (23 Şubat 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/02/20230223-25.htm>

¹²Tarım ve Orman Bakanlığında: Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2023-32/67). Resmi Gazete, Sayı: 32113. (23 Şubat 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/02/20230223-6.htm>

¹³Tarım ve Orman Bakanlığında:Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2021/7)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2023/17). Resmi Gazete, Sayı: 32113. (23 Şubat 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/02/20230223-7.htm>

¹⁴Tarım ve Orman Bakanlığında:Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2020/25)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2023/18). Resmi Gazete, Sayı: 32113. (23 Şubat 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/02/20230223-8.htm>

gümrük tarife istatistik pozisyonları (GTİP) ile 7225 ve 7226 sayılı GTİP'leri arasında yer alan alaşımli veya alaşimsız demir ve çelikten yassı hadde mamullerinin gümrük vergileri, menşe ülkelerine göre yüzde 0 ile yüzde 20 arasında değişen oranlarda düzenlenmişti. Kararla düzenlenen gümrük vergisi oranlarının kararın yayımını izleyen 30. gün yürürlüğe girmesi hedeflenmişti.¹⁵

Akıllı telefonlar ithalatında uygulanan gözetim miktarı artırıldı

Ticaret Bakanlığının "İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliği" Resmi Gazete'de yayımlandı. Buna göre, daha önce "Alıcısı bulunan verici portatif (Cellular) telsiz telefon cihazları" olarak 200 ABD doları/adet olarak uygulanan birim gümrük kıymeti, "Akıllı Telefonlar" için 350 ABD doları/adet olacak şekilde değiştirildi.¹⁶

Sermaye artırımlarında yeni vergi indirimi düzenlemesi getirildi

Gelir İdaresi Başkanlığı'nın (GİB) kurumlar vergisi genel tebliğinde, kurumlar vergisi kanununda ve diğer kanunlarla yapılan değişikliklere paralel düzenlemeler içeren tebliği Resmi Gazete'de yayımlandı. Sermaye şirketlerinin nakdi sermaye artışlarının yurt dışından getirilen nakitle karşılanan kısmı için kurumlar vergisi indirim oranı yüzde 75 olarak uygulanacak. Finans, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösteren kurumlar ile kamu iktisadi teşebbüsleri hariç olmak üzere sermaye şirketlerinin kurumlar vergisi indiriminden 5 Temmuz 2022 tarihi esas alınarak 5 hesap dönemi için ayrı ayrı yararlanabilecekler.¹⁷

¹⁵27/1/2023 Tarihli ve 6776 Sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile Yürürlüğe Konulan İthalat Rejimi Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 6872). Resmi Gazete, Sayı: 32116. (26 Şubat 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/02/20230226-5.pdf>

¹⁶Ticaret Bakanlığından:İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2020/6)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ. Resmi Gazete, Sayı: 32118. (28 Şubat 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/02/20230228-18.htm>

¹⁷Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı)'ndan:Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 21). Resmi Gazete, Sayı: 32119. (1 Mart 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/03/20230301-3.htm>